

Verslag concept

Commissie Economie, Energie en Bestuur

Datum	:	9 april 2018
Commissievoorzitter	:	mw. R. Kocken
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	023-5143756/zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter

mw. R. Kocken

Commissiegriffier

mw. M. de Zwart

Leden van de commissie

VVD

mw. F.M. Lagerveld, dhr. M.R.F. Wieseahn

D66

dhr. F. de Groot, mw. S. Klaassen, dhr. T. Buijtendorp

PvdA

mw. Doevendans, mw. C. van Rooij

PVV

dhr. D. van der Sluijs

SP

mw. C. Boelhouwer

CDA

mw. H. Keur, dhr. P. de Kam

GroenLinks

mw. Z. Pels, dhr. J. Gringhuis

PvdD

dhr. A. van Liere, dhr. F. Zoon

50PLUS

mw. O. De Meij

CU/SGP

dhr. M. Klein

ONH

dhr. B.I.M. Bouberg Wilson

Gedeputeerden

dhr. A. Tekin, dhr. J. Bond, dhr. J. van der Hoek

Notulist

Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts

Afwezig met bericht

dhr. J. Remkes, mw. I. Bezaan (PVV), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. A. Hietbrink (GL), dhr. J.A. Haijen (SP)

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Inloophalfuur
3. Vaststellen agenda, verslag van 22 januari en 19 februari 2018, lange termijnagenda en moties- en toezeggingenlijsten
4. B-agenda Algemeen
- 4.a. Metropool Regio Amsterdam (MRA): verantwoording 2017 en globale begroting 2019
5. Rondvraag portefeuille dhr. Remkes en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
6. Rondvraag portefeuille dhr. Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
7. Rondvraag portefeuille dhr. Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
8. A-Agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Van der Hoek)

Pagina 2

- 5 8.a. Bestuur: Voordracht nieuwe referendumverordening Noord-Holland 2018/intrekken oude Referendumverordening
9. B-Agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Van der Hoek)
- 9.a. Energie: Brief van GS aan PS inzake Staat van de Energietransitie en Routeplanner 2050
- 10 9.b. Cultuur: Cultuurbrief van de minister van OCW
10. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 11.a. B-agenda Economie: Discussienota van GroenLinks, SP en 50PLUS inzake provinciale bemoeienis met het behoud van zorgboerderij de Boterbloem in Amsterdam
- 11.b. Rondvraag portefeuille dhr. Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 20 12. Sluiting
13. C-agenda Algemeen
- 13.a. Heel PS: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden bericht - editie 11 (c-agenda NLWM/R&W 12-3-2018 en M&F en EEB 9 april 2018).
- 25 13.b. Heel PS: brief GS aan PS inz. Interbestuurlijk programma Rijk, IPO, VNG en Unie van Waterschappen (C-agenda NLWM en R&W 12 maart 2018 en M&F en EEB 9 april 2018).
- 13.c. (heel PS) Maandelijks MRA Raads- en Statenleden bericht - editie 13 (c-agenda M&F en EEB 9-4-2018 en NLWM en R&W 16-4-2018)
- 30 13.d. (heel PS): Maandelijks MRA Raads- en Statenleden bericht - editie 12 (c-agenda M&F en EEB 9-4-2018 en NLWM en R&W 16-4-2018)
13 C-agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen (Bond)
- 35 14.a. Economie: brief van GS aan PS inz. onderzoek Airbnb Noord-Holland (c- agenda EEB 09-04-2018).
- 14.b. Economie: Brief GS aan PS inz. vaststelling uitvoeringsregeling MKB innovatie stimulering topsectoren (MIT) 2018 (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 40 14.c. Economie: brief GS aan PS inz. Monitors Werklocaties 2017 en Plabeka 2016- 2017 (C-agenda EEB 9 april 2018).
- 14.d. Div. onderwerpen: Brief GS aan PS inz. Verhoging subsidieplafonds LEADER en instellingsbesluit adviescommissie EIP POP3 (c-agenda NLWM 16-4-2018 en EEB 9-4- 2018).
- 14.e. Economie: brief GS aan PS inz. Wob verzoek Pallas (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 45 14.f. Economie: brief GS aan PS inz. regionaal economische samenwerking NHN (c-agenda EEB 9-4-2018)
15. C-agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Van der Hoek)
- 50 15.a. Erfgoed: brief GS aan PS inz. Uitschrijving uit het provinciaal erfgoedregister van het object gelegen aan de Kanaalweg 16 te Assendelft gemeente Zaanstad (C-agenda EEB 9-4-2018).
- 15.b. Duurzame energie: brief GS aan PS inz. Uitvoeringsparagraaf Energietransitie 2018 (c-agenda EEB 9 april 2018).
- 55 15.c. Bestuur: Brief GS aan PS inz. beantwoording brief van B&W van Laren inz. arhi-procedure Gooi en Vecht (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 15.d. Erfgoed: Brief GS aan PS inz. voornemen tot herijking provinciaal erfgoedregister in de gemeente Hollands Kroon (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 15.e. (heel ps): Advies Raad voor het Openbaar Bestuur inz. Voor de publieke zaak. Over een aantrekkelijk perspectief voor de decentrale volksvertegenwoordigers (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 60 15.f. Energie: Brief Randstedelijke Rekenkamer inz. Onderzoeksopzet Energietransitie (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 15.g. Bestuur: brief van GS aan PS inz. Uitvoeringsplan interbestuurlijk toezicht 2018 (c-agenda EEB 9-4-2018)

Pagina 3

65	16	<u>C-agenda Recreatieschappen en Onderwijs en Arbeidsmarkt (Tekin)</u>
	16.a	Recreatieschappen: agenda extra vergadering AB Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer op 14 maart 2018 (C-agenda EEB 9-4-2018; de openbare stukken die bij deze vergadering horen kunt u downloaden op de site van het recreatieschap).
70	16.b	Recreatieschappen: brief van GS aan PS inz. vaststellingsovereenkomst afkoopsom recreatieschap Geestmerambacht (c-agenda EEB 09-04-2018 en c- agenda NLWM 12-03-2018/commissie EEB leidend).
	16.c	Milieu / Recreatie: Ingekomen open brief: Verdiende Velsen 10 jaar lang geld aan Schap? (C-agenda NLWM 12-03-2018 (leidend) en C-agenda EEB 09-04- 2018)
75	16.d	Arbeidsmarkt: Brief GS aan PS inz. vervolg nieuw west airport express werk en de luchthaven (C-agenda EEB 9-4-2018).
80		
85		
90		
95		
100		
105		
110		
115		
120		
125		

130

Agenda

135

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 18.15 uur en heet alle aanwezigen welkom in de vergadering, ook de commissieleden van R&W die uitgenodigd zijn met het oog op agendapunt 8. Dhr. Remkes (CdK), mevrouw Bezaan (PVV) en dhr. Haijen (SP) hebben zich afgemeld. Dhr. Kaptheijns (PVV) komt iets later.

140

2. Inloophalfuur

Er zijn geen insprekers aangemeld.

145

3. Vaststellen agenda, verslag van 22 januari en 19 februari 2018, lange termijnagenda en moties- en toezeggingenlijsten

Agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

150

Verslagen

De verslagen van 22 januari en 19 februari 2018 worden ongewijzigd vastgesteld.

Lange termijnagenda

155

De onderwerpen Evaluatie Europastrategie, herstructurering winkelgebieden en evaluatiecriteria, jaarplan RON en economische verkenningen bij de energietransitie zullen naar alle waarschijnlijkheid voor de komende commissievergadering geagendeerd worden.

Moties- en toezeggingenlijsten

160

Geen opmerkingen.

4. B-agenda Algemeen

4.a. Metropool Regio Amsterdam (MRA): verantwoording 2017 en globale begroting 2019

165

De heer **De Groot** (D66) stelt voor ook de vragen van de commissie M&F aan de orde te stellen omdat er in die vergadering onvoldoende tijd was om deze te bespreken.

De **voorzitter** concludeert dat de commissie hiermee akkoord gaat.

170

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) vindt het overschot en de hoogte van de salarissen belangrijke aandachtspunten. Wat is de reden voor het verzoek van het college voor terugbetaling van het overschot? De PvdA stelt voor dit bedrag bij de MRA te laten om later in te zetten voor projecten die nu vertraagd zijn.

175

Mevrouw **De Meij** (50plus) heeft als antwoord ontvangen op de technische vraag waarom het overschot van 1,1 miljoen euro moet worden terugbetaald, dat er nog over onderhandeld wordt. Naar rato moet een bedrag van 300.000 terugbetaald worden aan de provincie. Aangezien niet vermeld wordt waar het bedrag van 1,1 miljoen euro aan besteed wordt, is het ondoenlijk voor de commissie om aandachtspunten mee te geven.

180

Mevrouw **Pels** (GL) begrijpt niet waarom de middelen moeten terugvloeien naar de provincie. Wat is hiervoor de argumentatie? Wanneer vindt een herijking plaats met het oog op de onlangs gehouden gemeenteraadsverkiezingen?

185

De heer **De Groot** (D66) is van mening dat een belangrijk aandachtspunt is en blijft de vraag hoe de agenda wordt vastgesteld en wat de rol van PS hierbij is. Wordt de acquisitie van bedrijven door de MRA gecoördineerd? Er bleek veel belangstelling te staan voor het provinciale dashboard waarin welvaart, welzijn en duurzaamheid zijn opgenomen. Dit zou een

190 verrijking kunnen bieden voor de organisatie van de agenda wanneer daar draagvlak voor bestaat, mede voor het structureren van specifieke trends. Wat is er nodig voor het weerbaar maken van de MRA en de samenwerking te verbeteren? Kan de gedeputeerde een toelichting geven op 'de tweede ring'? Betreft dit de A8/A9 of zijn er andere plannen? Het regionale distributienetwerk is een interessant gegeven en PS willen graag betrokken worden bij de invulling hiervan.

195 De heer **Zoon** (PvdD) vraagt om een toelichting op de hoogte van de vergoeding. Het Platform Mobiliteit is een onderwerp dat breder moet worden benaderd dan enkel via de BDU-partijen. Het voorkomen van verspilling van bouwmaterialen is een onderwerp dat raakt aan de circulaire economie, daarvan kan de provincie de trekker zijn. Hergebruik van warmte uit datacentra wordt ondersteund mede met het oog op de aanwezigheid van een groot aantal centra in de MRA, hoewel deze energie niet per definitie groen is, maar ook grijs kan zijn.

200 Mevrouw **Keur** (CDA) heeft geen problemen met het laten terugvloeien van 1,1 miljoen euro naar de MRA-partners. Hoe verhoudt de MRA Europastrategie zich tot de Europese inspanningen van de provincie en tot de samenwerking in P4-verband, samen met de andere Randstedelijke provincies? Eerder is aandacht gevraagd voor samenwerking tussen MRA en de rest van de provincie, maar in de stukken wordt hier niets over vermeld. Kan de gedeputeerde hierop reflecteren?

210 Mevrouw **Lagerveld** (VVD) is het eens met het laten terugvloeien van het overschot van 1,1 miljoen euro op de begroting.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt naar de oorzaken van de twijfel omtrent de juistheid van de voortgang van het stoplichtenschema.

215 Mevrouw **Boelhouwer** (SP) vindt de kosten/salarissen van het MRA-bureau erg hoog. Op welke wijze worden de salarissen vastgesteld of op basis van welke cao? Graag een toelichting op de zaken die niet correct zouden zijn, zoals het stoplichtenschema genoemd door ONH.

220 De heer **Van der Sluijs** (PVV) ondersteunt de impuls voor meer betaalbare sociale huurwoningen gezien de lange wachtlijsten – in Purmerend is een wachttijd van tien jaar – maar dat geldt niet voor de energietransitie, klimaatbestendigheid en de Europastrategie. Er is een grondstoffenregisseur aangesteld. Betreft dit een urgent nieuw project en wat levert het concreet op voor de Noord-Hollandse economie? Door welke urgente projecten is het budget bijna verdubbeld?

230 Gedeputeerde **Bond** meldt dat de opmerkingen van de commissieleden meegenomen worden naar de MRA, want in het najaar wordt de definitieve conceptbegroting voorgelegd. In de totale salariskosten zijn ook de kosten van het secretariaat opgenomen. De gedeputeerde zegt een overzicht toe van de opbouw van de salarispost voor totaal 108.000 euro, maar dit betreft dus meer dan een fte. Economie en acquisitie is een thema dat door de stad zelf wordt opgepakt, maar in het samenwerkingsverband van I Amsterdam trekt de provincie samen op met de stad, PRES en Plabeka. Dat bespaart veel capaciteit en dus kosten voor de provincie.

235 De heer **De Groot** (D66) veronderstelt dat deze activiteiten worden gecoördineerd binnen MRA-verband.

240 Gedeputeerde **Bond** meldt dat deze coördinatie nu zonder vergoeding plaatsvindt en bij een officiële regeling zijn er kosten mee gemoeid. De provincie is bezig met de opbouw van het dashboard in de economische agenda en zodra deze is afgerond, wordt deze overgenomen door MRA. De provincie voert dus het voorwerk uit. De tweede ring mobiliteit wordt erbij betrokken en die is inderdaad breder dan enkel de BDU. De Europa-strategie binnen MRA zal nadrukkelijker worden benoemd in het commentaar en beter worden afgestemd. Er is reeds sprake van samenwerking van de MRA met de rest van de provincie en er bestaat al een link met bijvoorbeeld Noord-Holland-Noord. Over de onduidelijkheden in het kleurenschema zullen nadere vragen gesteld worden.

250 Gedeputeerde **Van der Hoek** benadrukt dat de inzet op de energietransitie van groot belang is – hoewel de PVV hier geen voorstander van is – om de kansen van de economische potentie van de MRA te vergroten en het aantal arbeidsplaatsen te laten toenemen. De

grondstoffenregisseur is een nieuwe functie in het kader van circulaire economie om samen met het bedrijfsleven hergebruik van grondstoffen te promoten. De provincie kan zeker een rol spelen als trekker van het thema tegengaan van verspilling van bouwmaterialen, maar de gedeputeerde zal dit onderwerp eerst agenderen op het portefeuillehoudersoverleg duurzaamheid, want er worden per thema altijd twee trekkers aangewezen.

Tweede termijn

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) stelt voor dat elke partij op 10 april voor 12.00 uur de opmerkingen aan GS doorgeeft over het wel of niet terugbetalen van het bedrag van 1,1 miljoen euro.

Gedeputeerde **Van der Hoek** verzoekt vanavond de standpunten per partij kenbaar te maken, zodat duidelijk wordt waar wel of niet een meerderheid voor is.

Mevrouw **Pels** (GL) wil haar uiteindelijke mening over het laten terugvloeien van de gelden baseren op de input van GS, maar die uitleg ontbreekt tot op heden. Zij veronderstelt dat het overschot is ontstaan vanwege vertraging bij het realiseren van alle plannen.

Mevrouw **De Meij** (50plus) wil graag weten waar het geld aan besteed gaat worden als het bedrag van 1,1 miljoen euro bij de MRA blijft.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat het gaat om geld dat wel begroot is voor bepaalde activiteiten, maar nog niet uitgegeven is, omdat deze projecten nog niet gestart of vertraagd gestart zijn. Daarom dient dit terug te vloeien naar de deelnemers. Het bedrag hoeft niet gereserveerd te worden voor het volgende jaar, omdat er dan opnieuw budget beschikbaar wordt gesteld.

Gedeputeerde **Bond** benadrukt dat het definitieve besluit opnieuw wordt voorgelegd aan PS. Hij stelt voor om de MRA tot dat moment tijd te geven om het geld alsnog te labelen voor specifieke projecten waar in de volgende begrotingsronde geen geld voor beschikbaar is.

De **voorzitter** concludeert na stemming dat een meerderheid deze toezegging ondersteunt. De discussie wordt op een later moment gevoerd wanneer de definitieve begroting aan PS wordt voorgelegd.

De heer **De Groot** (D66) ondersteunt het voorstel om het dashboard eerst af te ronden en daarna ter beschikking te stellen aan de MRA. Hij stelt de gedeputeerde voor aan het document toe te voegen welke knelpunten worden opgelost en met welke prioriteit, want dat is de eerste aanzet voor een dashboard.

Mevrouw **Keur** (CDA) verzoekt het college om het gesprek aan te gaan met de MRA over de spreiding van toeristen over de provincie, want tot op heden zijn deze pogingen niet succesvol gebleken.

Gedeputeerde **Bond** meldt dat er diverse partners met allerlei programma's inzetten op spreiding van het toerisme in de MRA. Het gaat met name om Nederlandse bezoekers die verleid moeten worden om andere delen van de provincie of het land te bezoeken. Deze doelgroep is duidelijk afgebakend, maar het is niet eenvoudig om deze te bereiken. De gedeputeerde neemt de opmerkingen van D66 over het dashboard mee naar PRES.

5. Rondvraag portefeuille dhr. Remkes en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

6. Rondvraag portefeuille dhr. Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

7. Rondvraag portefeuille dhr. Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

315 Er zijn geen vragen.

8. A-Agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Van der Hoek)

320 8.a. Bestuur: Voordracht nieuwe referendumverordening Noord-Holland 2018/intrekken oude Referendumverordening

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt zich af wat D66 zal doen, voor of tegen stemmen? De discussie in Den Haag is bij iedereen bekend. Het referendum heeft niet gebracht wat ervan verwacht werd en daarom wordt het raadgevend referendum wellicht afgeschaft. Medio mei zal hierover duidelijkheid ontstaan. Het wordt op prijs gesteld dat vrijwel alle adviezen van de werkgroep en PS in de voordracht zijn overgenomen. De PVV vindt het jammer dat de eerste 500 stemmen na de eerste fase worden weggegooid, want in de oude verordening was nog sprake van cumulatie van stemmen. Het is daarom moeilijk controleerbaar of ondertekenaars vaker dan een keer hebben getekend. De nieuwe verordening geeft conform de opdracht van PS ruimte voor digitale aanlevering en daardoor wordt de controle eenvoudiger. De PVV is benieuwd hoe de andere partijen hierover denken. De PVV is er voorstander van om referenda te koppelen aan bestaande verkiezingen vanwege een hogere efficiency en lagere kosten.

335 De heer **Van Liere** (PvdD) concludeert dat een verzoek voor een referendum dus verplicht digitaal aangeleverd moet worden.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) wil digitale aanlevering niet verplichten, maar het heeft wel de voorkeur. De digitale aanlevering is in de werkgroep uitgebreid besproken maar de optie om na elke fase de stemmen weg te gooien, is nooit aan de orde geweest. Dat stond ook niet vermeld in het voorstel van de werkgroep aan PS, daartoe hebben GS besloten. Het wordt erkend dat de kosten hoger zijn, maar het is voor een goed doel. In de verordening staat vermeld dat een kennisgeving voor een te houden referendum ten minste drie werkdagen voor de behandeling van het besluit in PS bij de voorzitter ingediend moet worden. Dit is onlogisch, want het is dan nog niet bekend of men het eens is met het nog te nemen besluit. Kan de gedeputeerde uitleggen wat bedoeld wordt met de opmerking dat een referendum het besluitvormingsproces ernstig kan vertragen en waarom wordt voorgesteld de bepaling uit te breiden met 'dringende provinciale belangen'? Deze vraag wordt ingetrokken aangezien er in de technische beantwoording op gereageerd is.

350 De heer **Buijtendorp** (D66): "Dank u voorzitter, ja, deze maand kunnen we het onmogelijke referendum mogelijk maken. Onze fractie heeft zich in de werkgroep hard gemaakt voor de voorliggende voordracht voor een correctief referendum achteraf, in plaats van raadplegend vooraf. Voor het vooraf betrekken van de burger bestaan veel goedkopere en efficiëntere manieren van burgerparticipatie die we zoals bekend van harte steunen. De verbeterde referendumverordening zien we als een belangrijke aanvulling daarop. Dus niet het avondmaal overslaan omdat je al ontbeten hebt. Wat betreft de verbeteringen zijn we blij dat een flink aantal voorstellen is overgenomen, waarvan we het meerderheidsquorum een hele belangrijke vinden omdat dat het geheel transparanter maakt, en strategisch stemmen overbodig maakt. Er bestond destijds in de Staten grote twijfel over de operationele haalbaarheid bij de gemeenten. Daarom hebben we mede op basis van de ervaring in de provincie Utrecht er op aangedrongen de gemeenten in het proces heel intensief te betrekken. Dat heeft GS gedaan, daar zijn we heel blij mee. En we realiseren ons dat dit ook voor de ambtenaren heel veel werk is geweest, dus ook dank aan de ambtelijke ondersteuning daarbij. Met circa 5 miljoen euro, dat bedrag hebben we ook al eerder genoemd, is een raadgevend referendum een prijzig instrument. Het dient daarom naar de mening van onze fractie ook echt als een noodrem gebruikt te worden en niet als een soort rellerige handrem die het proces voortdurend vertraagt. Daarom steunen we de voorgestelde drempels ook en hechten er grote waarde aan dat we met elkaar hebben afgesproken dat we periodiek evalueren of die drempels nog juist zijn. Al is het maar om te letten op de bevolkingsgroei, digitale ontwikkelingen en dergelijke. In onze visie leveren we dus een hele goede noodrem af met een mechanisme erin waarmee je het periodiek kunt nakijken. Tot slot, zoals we ook al in de werkgroep hebben aangegeven, is D66 voor het bindend correctief referendum. Maar het is duidelijk nu dat nu in de Staten een stap te ver is, zeker met de sterke twijfel die er in deze

375 Staten leeft of het überhaupt mogelijk is het referendum operationeel te maken. Daarom
geloven we er voor Noord-Holland in dat de tweetrapsraket de beste oplossing is. Laten we nu
eerst maar eens zien dat het referendum ook echt kan werken, correctief op door de Staten
genomen besluiten. En daarna gaan we graag nog een keer het gesprek aan of het ook
bindend kan zijn. Maar laten we eerst maar eens zien dat het werkt. Dat is ons standpunt.
Dank u.”

380 De heer **Van Liere** (PvdD) is voorstander van het raadgevend referendum. Deze verordening
waarvoor voldoende draagvlak is, wordt ondersteund. De PvdD is geen voorstander van het
vernietigen van handtekeningen na de eerste fase, maar het door de gemeenten handmatig
controleren van dubbele handtekeningen op een totaal van 10 tot 40.000 is ondoenlijk.
385 Daarom is het beter om mensen drie keer te laten ondertekenen. Bij de verplichting van
digitale aanlevering wordt een grote groep mensen uitgesloten aan deelname en dat moet
voorkomen worden.

Mevrouw **Lagerveld** (VVD) is geen voorstander van de verordening en ondersteunt de
390 vertegenwoordigende democratie. Bovendien kunnen complexe en politiek gevoelige
besluiten vaak niet met een simpel ja of nee beantwoord worden. De burger heeft er niets aan
en zal snel teleurgesteld raken wanneer adviezen niet overgenomen worden. Mocht de
mogelijkheid van een referendum toch in stand blijven, dan wordt gepleit voor een evaluatie
na een bepaalde periode, ook met het oog op de hoge kosten.

395 De heer **Klein** (CU/SGP) sluit zich aan bij de VVD ten aanzien van de vertegenwoordigende
democratie. Het idee van een referendum is mooi maar een simpel antwoord met ja of nee
doet de complexe onderwerpen vaak te kort. Er ligt een technisch zorgvuldig voorstel voor en
in de verordening is een aantal verbeteringen voorgesteld, niettemin zal de CU/SGP tegen
400 stemmen. Voorgesteld wordt om de resultaten af te wachten van het actieplan Versterking
lokale democratie alvorens deze verordening aan te nemen.

Mevrouw **De Meij** (50plus) is voorstander van referenda – en dan bij voorkeur verbindend – en
405 ondersteunt het voorstel voor een raadgevend referendum. Gezien de steeds lagere opkomst
bij verkiezingen en steeds lagere aantallen leden van politieke partijen is geen sprake meer
van een democratische vertegenwoordiging van alle groepen. Het is jammer dat sommige
partijen van mening zijn dat alleen volksvertegenwoordigers kunnen besluiten over complexe
vraagstukken.

410 De heer **Bouberg Wilson** (ONH) is voorstander van het intrekken van de bestaande
verordening maar is tegen het vaststellen van een nieuwe verordening want de provincie biedt
diverse vormen van burgerparticipatie aan en daarop moet het accent liggen.

Mevrouw **Pels** (GL) vraagt of ONH van mening is dat elke burger is vertegenwoordigd in een
415 gemiddeld participatietraject.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat dit vrijwel nooit het geval is. De vraag of het in
overwegende mate zo is, kan ter discussie gesteld worden.

420 De heer **Van der Sluijs** (PVV) constateerde in de werkgroep een positieve houding van ONH.
Waarom is ONH plotseling van mening veranderd?

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) heeft na een grondige analyse een standpunt ingenomen, dat
425 is de conclusie van het proces.

Mevrouw **De Meij** (50plus) constateert dat er meerdere partijen aan de werkgroep hebben
deelgenomen die geen voorstander waren van referenda, maar toch actief wilden meedenken.
Zij verbaast zich ook over het gewijzigde standpunt van ONH.

430 Mevrouw **Keur** (CDA) was een van deze partijen want het CDA is nooit voorstander geweest
van referenda. Een parlementaire democratie voldoet als systeem, maar dat neemt niet weg
dat burgerparticipatie van groot belang is. Een referendum is daarvoor echter niet het juiste
middel. De keuze valt op optie b uit de voordracht.

- 435 Mevrouw **Boelhouwer** (SP) is voorstander van een referendum, besluit a, die kan fungeren als een soort noodrem bij grote projecten. Een referendum kan een belangrijk middel zijn bij grote thema's die niet in de partijprogramma's voorzien zijn maar wel aan de orde gesteld worden in de coalitieperiode.
- 440 Mevrouw **Pels** (GL) geeft complimenten voor het door GS aanbieden van een aantal opties zodat PS een keuze kunnen maken. Dit is een prima werkwijze die bij alle voorstellen toegepast moet worden. Een referendum is niet bedoeld voor burgerparticipatie. Bij een referendum besluiten burgers om aan de noodrem te trekken en bij participatie bepalen PS waar een mening over gevraagd wordt. Een referendum is dus geen instrument voor PS om de burgers bij hun besluiten te betrekken. Waarom zijn bij een inpassingsplan spoedeisende of dringende provinciale belangen niet referendabel en hoe wordt spoedeisend gedefinieerd?
- 445 Referenda kunnen samenvallen met verkiezingen, daarom worden de bezwaren van GS niet ondersteund. Ook het aanpassen van een besluit op onderdelen zou mogelijk moeten zijn om voor te leggen in een referendum. Het is belangrijk om naar de subsidiëring van voorlichtingsactiviteiten pro en contra te kijken, want dat is nu niet geregeld.
- 450 Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) is voorstander van het raadgevend referendum. De PvdA is absoluut voorstander van het altijd organiseren van referenda gelijktijdig met verkiezingen om extra kosten te voorkomen.
- 455 Gedeputeerde **Van der Hoek** merkt op dat het college nergens vermeldt in het advies dat het referendum moet samenvallen met andere verkiezingen, dat hangt van de situatie af. In verband met termijnen is het mogelijk dat een referendum moet worden gehouden in een periode waarin er geen verkiezingen zijn. De genoemde consequenties in het advies zijn door de geraadpleegde gemeenten aangegeven.
- 460 Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) wil absoluut uitsluiten dat een referendum los van reguliere verkiezingen wordt georganiseerd. Bovendien is er bijna elk jaar wel een verkiezing.
- 465 Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat dan de consequentie kan zijn dat er een jaar met een besluit gewacht moet worden en het is de vraag of dit voor de burger acceptabel is.
- De heer **Van der Sluijs** (PVV) is er voorstander van om referenda gezamenlijk met verkiezingen te organiseren. Vanaf 1997 is het nog nooit voorgekomen dat er enkel een referendum is georganiseerd, los van reguliere verkiezingen. Wanneer uit een evaluatie blijkt dat er elk jaar een referendum georganiseerd wordt, dan kan dit besluit heroverwogen worden.
- 470 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat spoedeisendheid vereist kan worden door landelijke of gemeentelijke regelgeving waar bepaalde termijnen mee samenhangen. In de technische vragen is antwoord gegeven op de vraag over het aanpassen van een besluit op onderdelen. PS dienen te besluiten over het subsidiëren van pro en contra-activiteiten. Volledig digitaal is onmogelijk vanwege de ontbrekende technische voorzieningen, er zal dus altijd papier nodig zijn.
- 475 De heer **Van der Sluijs** (PVV) constateert dat GeenPeil alle stemmen digitaal krijgt aangeleverd. De techniek bestaat dus wel.
- 480 Gedeputeerde **Van der Hoek** bedoelt met zijn opmerking dat technisch nog niet aan alle voorwaarden rondom veiligheid en gegevensbescherming voldaan kan worden. Drie dagen voor behandeling was ook een voorwaarde in de oude verordening. Dan is bekend waarover besloten gaat worden en daaraan voorafgaand kunnen standpunten van partijen worden opgehaald, hetgeen voor de burger een goede indicatie is van de richting die ingezet gaat worden. Het alternatief zou zijn dat na een besluit een maand wachttijd in acht moet worden genomen omdat binnen die termijn een referendum kan worden aangevraagd. Dat leidt tot de noodzaak dat bij ieder besluit PS zich moeten uitspreken over de vraag of het onderwerp wel of niet referendabel is en dat zou zeer belemmerend werken bij de uitvoering van besluiten. 'Dringend' moet gelezen worden als 'zwaarwegend'. GS hebben enkel een advies opgesteld en geen keuze voorgelegd voor a of b. Deze keuze is door het presidium en de griffie
- 485
- 490
- 495 geformuleerd.

De heer **Van Liere** (PvdD) kan zich niet herinneren dat dit in het presidium is vastgesteld, maar neemt kennis van de opmerking.

500 *Tweede termijn*

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) constateert dat het Rijk met een plan komt voor versterking van de lokale democratie. Wat verwachten GS daarvan?

505 De heer **Buijtendorp** (D66): "Ja voorzitter, een fundamenteel punt nog over het combineren met de verkiezingen, dat is voor ons een hele belangrijke. Want je moet niet de situatie krijgen dat je krijgt 'ja er is een referendum, tenzij er toevallig geen verkiezingen zijn'. Dus we vinden het praktisch dat als er verkiezingen zijn dat je het daarbij kan combineren. Maar we steunen het voorstel zoals het er nu ligt dat er óók een referendum kan zijn als er toevallig
510 geen verkiezingen zijn. Dat zou het instrument afzwakken. Dat punt wilde ik nog even maken."

De heer **Van der Sluijs** (PVV) stelt voor om als werkgroep weer bij elkaar te komen wanneer de PvdA in de toekomst kiest voor een bindend referendum.

515

Mevrouw **Lagerveld** (VVD) vraagt hoe partijen denken over het opnemen van een evaluatiemoment.

520 De heer **Van Liere** (PvdD) vindt het niet zinvol om nu al een datum te bepalen voor een evaluatie van een referendum. Na elk referendum kan een evaluatie gehouden worden, tenzij er heel veel referenda georganiseerd gaan worden. Het voorstel van de VVD wordt niet ondersteund.

525 Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) stelt voor het eerste evaluatiemoment na het eerste referendum te plannen.

De **voorzitter** adviseert dit voorstel in de PS-vergadering te amenderen omdat dit niet is opgenomen in het voorstel.

530 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat het Rijk streeft naar versterking van het lokale bestuur en volksvertegenwoordigers, de verbinding tussen burgers en bestuur en het versterken van de lokale democratie, maar hij wacht het voorstel af. Volgens de huidige Grondwet is een bindend referendum nog niet mogelijk. In het voorstel staat vermeld dat een evaluatie plaatsvindt binnen zes maanden nadat een referendum heeft plaatsgevonden.

535

9. B-Agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Van der Hoek)

9.a. Energie: Brief van GS aan PS inzake Staat van de Energietransitie en Routeplanner 2050

540 De heer **Zoon** (PvdD) merkt op dat het niet dalen van het energieverbruik tot grote zorgen leidt. Een succesvolle omschakeling naar duurzame energie lukt niet wanneer niet wordt ingezet op besparing. De routeplanner is een goed document, maar is het genoeg en wordt het groot genoeg aangepakt? Fossiele energie in het transport is een groot probleem en in de routeplanner en in het provinciale beleid zijn daarvoor te weinig concrete maatregelen
545 opgenomen. De grote energieconsumenten in Noord-Holland zijn Tata Steel en Schiphol, die zouden in de vervolgupdate betrokken moeten worden. Een keer per vier jaar een update voorleggen is onvoldoende, want dan zou men tot 2022 moeten wachten voordat er weer actie wordt genomen. Elk jaar een oplegnotitie voorleggen wordt op prijs gesteld.

550 De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat het nuttig zou zijn te weten hoe de 300 miljoen euro aan Rijksgelden over de provincies verdeeld worden. Het Rijk geeft aan dat een bovenlokale strategie zinvol is want oplossingen overstijgen vaak het gemeentelijke niveau. Daarom staat in het regeerakkoord dat er per regio een plan moet worden opgesteld voor deze opgave van de energietransitie. Kan de gedeputeerde hierop reageren? De staat van de
555 energietransitie en de routeplanner zijn beleidsarm opgesteld, want volgens de gedeputeerde kunnen integrale afwegingen in de Omgevingsvisie gemaakt worden, maar hoe kan dan worden gereageerd op de actualiteit? Wie bewaakt de staat van de energietransitie waar het betreft de inspanningen van de gemeente? Heeft de provincie daarin een taak, met name met

560 het oog op het realiseren van de energietransitie in bestaande bebouwde omgeving? Er is besloten om vierjaarlijks tot een monitoring over te gaan. Tot 2050 zal er dan 7 keer een tussentijdse monitoring plaatsvinden en een keer per Statenperiode wordt de trend gesignaleerd. ONH vraagt zich af of dit voldoende is, zeker wanneer er de komende jaren een grote slag gemaakt moet worden.

565 De heer **De Kam** (CDA) constateert dat er de laatste 8 jaar nauwelijks vooruitgang is geboekt en dat is logisch omdat een stijgende trend omgezet moet worden in een structureel dalende trend. De daling moet ook snel genoeg gaan om in 2050 op nul uit te komen en dat lijkt een bijna onhaalbaar doel. Aan verschillende tafels wordt door het Rijk aan een nieuw akkoord gewerkt maar uit het stuk blijkt nog veel onduidelijkheid over de rolverdeling tussen Rijk, 570 provincie, gemeenten en netbeheerders. Hij verzoekt er bij het Rijk op aan te dringen om een heldere taak toe te kennen aan de provincie bij de energietransitie. De routeplanner kan hierdoor verstevigd worden, daarom dient niet te snel te worden besloten om deze voor vier jaar te parkeren. Hij stelt voor met het Rijk in gesprek te gaan over het plan van de Rijksadviseurs dat verscheen op 3 april. Dit plan bevat aanknopingspunten voor provinciaal 575 energiebeleid, zoals het benutten van wegen voor opwekking en distributie van elektriciteit en warmte.

Mevrouw **Klaassen** (D66) constateert dat er nog veel werk verzet moet worden maar er is al een aantal stappen gezet, zoals op het gebied van energiebesparing in woningbouw, de 580 circulaire economie en concentratie van het kassenbeleid. In het pakket aan extra investeringen dat in de laatste PS-vergadering is vastgesteld, wordt 24,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de energietransitie. De provincie is goed geïnformeerd over de mogelijke rol en bijdrage op basis van de voorliggende onderzoeken, de regionale energiestrategieën en de beleidsagenda energietransitie, zoals in het kader van de positie bij 585 de warmtenetten, CO2-leidingennetwerk in kasgebieden en kansen voor geothermie. PS worden graag op de hoogte gehouden van ontwikkelingen in het landelijke bestuursakkoord. Is dat mogelijk gezien de strakke planning? De routeplanner is een belangrijke bouwsteen voor de Omgevingsvisie en een belangrijk instrument om de bewoners te betrekken bij de energietransitie. Daarom worden GS verzocht om in de Omgevingsvisie ook aandacht te geven 590 aan de voorzieningen die in de ondergrond liggen, want elke duurzame energiebron moet benut worden. PS willen graag geïnformeerd blijven over de resultaten van de energietransitie, de uitvoering van de provinciale rol en de te nemen maatregelen.

595 Mevrouw **Doevendans** (PvdA) constateert dat de energietransitie sterk focust op vermindering van CO₂, maar benadrukt dat staat van de algehele energietransitie belangrijk is. Wellicht is het beter om de termijn van actualisering op twee jaar te houden en eventueel later te besluiten om naar vier jaar over te gaan, zodat PS inzicht houden in de actuele ontwikkelingen en kunnen bepalen of er aanvullende acties nodig zijn.

600 De heer **Gringhuis** (GL) is somber gesteld door het feit dat slechts 5,7% van de energie duurzaam wordt opgewekt. Een ander zorgpunt is het voornemen om een keer per vier jaar de stand van zaken voor te leggen. Een jaarlijkse oplegger zou wenselijk zijn.

605 De heer **Klein** (CU/SGP) constateert dat er nog hard gewerkt moet worden, want er is tot 2015 nauwelijks sprake van enige daling van het energieverbruik. De cijfers uit 2015 zijn verouderd, dat bemoeilijkt een goede sturing op de actuele ontwikkelingen. Een update eenmaal per vier jaar is erg weinig en het is de vraag of het dan nog gaat om zinvolle informatie. Kunnen GS een helder visueel dashboard opstellen en op de website plaatsen 610 waarin een aantal duidelijke kengetallen voor iedereen in een oogopslag duidelijk zijn? Hieruit kan snel de trend vastgesteld worden. Een termijn van eenmaal per vier jaar voor de routeplanner is acceptabel, maar dat dient dan aan het begin van een nieuwe Statenperiode te gebeuren zodat PS kunnen meedenken. Wanneer zien PS terug welke keuzes GS gaan maken over de handelingsperspectieven? Is het niet van belang om alle mogelijkheden te benutten? Ontwikkelingen gaan heel snel en besluiten kunnen veel wijzigen aan de perceptie van 615 mensen, zoals het besluit van Wiebes om de gaswinning in Groningen te stoppen. Dit leidt in de samenleving tot een nieuwe kijk op zaken. Kunnen GS een vergelijkbare actie verzinnen zodat iedereen in de provincie zich bewust wordt van de nieuwe inzichten?

620 De heer **Van der Sluijs** (PVV) heeft recent een technische bijeenkomst bijgewoond over de klimaattafels onder leiding van de heer Nijpels. Hieraan nemen deel FNV, VNO-NCW, IPO, CNV,

VNG, Greenpeace, mkb en NVDE. Geen van deze organisaties hebben ooit blijk gegeven van enige kennis over het klimaat, terwijl zij wel allemaal gebruik gaan maken van de SDE-subsidies. Nu is weer bedacht om alle woningen in Nederland af te koppelen van het gas, daarom moet iedereen een nieuwe cv-ketel aanschaffen. Tevens is voorgesteld om elk huis op een waterpomp aan te sluiten, maar ook die werkt elektrisch. Al met al zal er meer in plaats van minder elektriciteit gebruikt gaan worden en deze toename kan niet opgevangen worden met windmolens, zonne-energie en biovergassing. Om elk huis in Zuid-Holland – daar zijn de berekeningen al gemaakt – van een warmtepomp te voorzien, moeten er 1900 extra windmolens worden geplaatst om de warmtepompen te laten draaien. Om voor de warmtepomp deze hoeveelheden stroom op te wekken moet flink bijgestookt worden en dat redt men niet met restafval. Daarvoor zullen veel bossen moeten worden gekapt terwijl die juist de CO₂ in de lucht verminderen.

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) vraagt de PPV op welke informatie van welke organisaties zich baseert in deze bijdrage.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) leest veel rapporten en vindt veel informatie op internet. Het standpunt van de PVV is dat men nu op een keerpunt staat waarop de goede en juiste beslissingen moeten worden genomen. Een focus op enkel CO₂ is onvoldoende, want methaangas als broeikasgas is veel schadelijker. Door de toename van de wereldbevolking is er steeds meer energie nodig.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt waarom de PVV zich niet baseert op de beschikbare informatie van twee verkenningen van de provincie Noord-Holland waarin de effecten van de energietransitie zichtbaar zijn gemaakt. Hij vindt het onzinnig om zich op cijfers van Zuid-Holland te baseren.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) meent dat als de cijfers van Zuid-Holland worden geëxtrapoleerd naar Noord-Holland, dan moeten er 1.500 extra windmolens in de provincie worden geplaatst om in elk huishouden een warmtepomp te laten draaien. Maar waar moeten die windmolens geplaatst worden? De groene revolutie begint nu pijn te doen en de burger moet de rekening van het klimaatdebat gaan betalen. Wanneer dit thema aan echte experts wordt overgelaten in plaats van aan de politiek en aan subsidieslurpers, dan zou men wellicht voor hele andere maatregelen kiezen. Elke vier jaar de staat van de energietransitie 2050 actualiseren wordt ondersteund. De PVV verzoekt wel de ontwikkeling van een thoriumcentrale te betrekken bij het actualiseren van de routeplanner energietransitie wanneer sprake is van nieuwe maatregelen of technologische ontwikkelingen. Hoe verhoudt de evaluatie van de energietransitie zich tot de Omgevingsvisie die een keer per tien jaar wordt geëvalueerd?

Mevrouw **De Meij** (50plus) constateert dat het waarschijnlijk niet gaat lukken dat de MRA in 2050 in de eigen energie zal kunnen voorzien, omdat hiervoor ook het platteland rond de Randstad ingezet moet worden. Het plaatsen van nog meer windmolens en zonnepanelen betekent een groot ruimtebeslag en visuele hinder en leidt tot steeds minder groen. GS hebben aangegeven dat er absoluut niet in het groen bijgebouwd mag worden rondom Amsterdam. Maar hoe kunnen beide inzichten dan met elkaar gecombineerd worden en wie gaat dat allemaal betalen? GS hebben op een technische vraag geantwoord dat de woningcorporaties verantwoordelijk zijn voor het energieneutraal maken van hun woningen in 2050, maar in Noord-Holland hebben ze nog niet veel haast gemaakt. Tata Steel en de grote industrieën, de grootste vervuilers, nemen nog te weinig actie in vergelijking met de verplichtingen die aan de huishoudens worden opgelegd.

De heer **Wieseahn** (VVD) constateert dat 2015 drie jaar geleden is en wanneer die cijfers als uitgangspunt worden genomen, dan lijkt het erop dat er geen voortgang gemaakt wordt en kunnen de ontwikkelingen over de afgelopen drie jaar niet meegenomen bij de beoordeling van de huidige stand van zaken. Is het mogelijk om met het oog op de energietransitie samen met het Rijk meer actuele cijfers door het CBS te laten genereren? De routeplanner wordt ondersteund.

Mevrouw **De Meij** (50plus) vraagt de VVD hoe zij de energietransitie wil realiseren zonder het plaatsen van extra windmolens.

685 De heer **Wieseahn** (VVD) is geen voorstander van meer wind op land, maar er zijn andere manieren om CO2 te beperken en CO2-vrije energie op te wekken, zoals met zonnepanelen. Naast eigen productie kan ook duurzame energie ingekocht worden in het buitenland. Tevens is kernenergie in de vorm van thorium zeker de moeite waard om te onderzoeken.

Mevrouw **Klaassen** (D66) constateert dat de VVD bij de Omgevingsvisie een motie heeft ingediend om windmolens om industrieterreinen te plaatsen. Wordt deze nu ingetrokken?

690 De heer **Wieseahn** (VVD) meldt dat de VVD zich richt op de volgende periode en daarin is geen extra ruimte voor meer wind op land.

695 De heer **Zoon** (PvdD) vraagt hoe de VVD denkt over de onderbouwing van de onmogelijkheid van thorium, die in de stukken wordt vermeld.

De heer **Wieseahn** (VVD) constateert dat GS op dit moment geen aanknopingspunten zien om hier in de monitor rekening mee te houden, maar op het moment dat dat wel zo is – en daar zal deze periode nog op ingezet worden – dan kan thorium in het programma betrokken worden.

700 Mevrouw **Boelhouwer** (SP) ondersteunt een actuele monitoring die vaker moet worden uitgevoerd en niet eenmaal per vier jaar. Het is jammer dat er geen keuzes worden gemaakt, GS geven geen blijk van veel enthousiasme.

705 Mevrouw **Klaassen** (D66) verwijst hiervoor naar de beleidsagenda Energietransitie.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat de staat van de energietransitie eenmaal per vier jaar aan de orde komt, omdat de inspanningen en ontwikkelingen pas over een langere termijn zichtbaar worden. De planner wordt geactualiseerd op basis van actuele ontwikkelingen op het moment dat deze daar aanleiding voor geven. Het voorstel wordt ondersteund om richting CBS een signaal af te geven om in de praktijk sneller cijfers beschikbaar te stellen zodat duidelijk wordt of de middelen op juiste wijze worden ingezet; desnoods kan inzicht verschaft worden met behulp van een soort dashboard met een beperkt aantal indicatoren om een beeld te krijgen van de richting. Op basis van aanvullende gesprekken met het Rijk over het Klimaatakkoord ontstaat er meer duidelijkheid over de verdeling van de 300 miljoen euro over de provincies. PS bepalen welke bouwstenen worden opgenomen in de Omgevingsvisie. Betrokken bestuurders ontvangen regelmatig – bijna elke week – een update van de gesprekken met het Rijk. De IPO-voortgangsbrief zal derhalve integraal met PS gedeeld worden. De routeplanner is een theoretisch instrument waarin een aantal mogelijkheden is benoemd, maar binnen de huidige kaders is het al mogelijk om als Noord-Holland-Noord het zuidelijke deel van de provincie van energie te voorzien. Hierbij wordt gedacht aan geothermie, zonne-energie of gebruik van restwarmte van datacenters. De focus is breder dan enkel gericht op CO2, CO2 is specifiek in de stukken vermeld na een aangenomen motie van PS. Het huidige stuk is beleidsarm en de gedeputeerde Mobiliteit dient nader in te gaan op specifieke vragen en keuzes over mobiliteit en transport. De provincie kan slechts beperkte keuzes maken, want het invoeren van gasloze woningen en CO2-beprijzing worden door het Rijk besloten en gemeenten bepalen welke wijken op het warmtenet worden aangesloten. De gedeputeerde kan op dit moment niet zomaar aangeven op welk thema de provincie zich concreet kan manifesteren. De keuzes komen aan de orde bij het door PS bepalen van de bouwstenen voor de Omgevingsvisie en in de afspraken met het Rijk rond het Klimaatakkoord. Hij zal alle complimenten doorgeven aan de ambtenaren die heel hard gewerkt hebben aan deze thematiek.

735 *Tweede termijn*

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt naar de kenmerkende rol voor de provincie ten aanzien van integraal, sectoraal, actief en interveniërend gezien de bovenlokale strategie van het Rijk. GS worden verzocht om een actualisatie aan te bieden waarmee PS voldoende adequaat kunnen reageren op wat bereikt is of hoe dat bereikt kan gaan worden.

740 De heer **Klein** (CU/SGP) verzoekt een goede afstemming en aansluiting te realiseren van het overzichtelijke dashboard op de beslis-beleidscyclus van de provincie. De CU/SGP stelt voor om de industrie concreet aan te spreken over het behalen van doelstellingen om minder CO2

- 745 uit te stoten, bijvoorbeeld 20% minder over vijf jaar, en hierbij ondersteuning te bieden en te handhaven. Dat zou een duidelijke stellingname zijn die aanleiding kan zijn voor een nieuw perspectief.
- 750 De heer **Wieseahn** (VVD) vraagt in hoeverre de provincie bevoegd is en hoeveel geld er vrijgemaakt moet worden om tot CO2-reductie te komen.
- De heer **Klein** (CU/SGP) meent dat door duidelijk de doelstellingen aan te geven, er beweging in de ontwikkelingen komt. De provincie hoeft de CO2-reductie van bedrijven niet te betalen, maar kan hen ondersteunen en adviseren.
- 755 De heer **Wieseahn** (VVD) constateert een grote overeenkomst tussen de standpunten van de CU/SGP en de VVD, maar de bestuurslagen die daar de meeste invloed op hebben, zijn de EU of de nationale overheid.
- 760 De heer **Klein** (CU/SGP) constateert dat de standpunten dan toch verder uit elkaar liggen dan gedacht.
- De heer **De Kam** (CDA) stelt voor de jaarlijkse energierekeningen van grote industrieën openbaar te maken. GS worden verzocht een terugkoppeling te geven op de rolverdeling tussen Rijk, provincie en andere partijen.
- 765 De heer **Wieseahn** (VVD) uit de wens om frequenter te monitoren dan eenmaal per vier jaar, hoewel een lichtere methode aanvaardbaar is.
- 770 Mevrouw **Doevendans** (PvdA) vraagt wie of welk orgaan bepaalt wanneer sprake is van actuele ontwikkelingen om de routeplanner te herzien.
- Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat sprake is van actualiteiten zodra bepaalde ontwikkelingen duidelijk worden. De actualiteit bepaalt de actualisatie van de routeplanner. PS worden geïnformeerd bij het uitvoeringsprogramma energietransitie en grondstoffen of bij de Omgevingsvisie. Ook worden er keuzes gemaakt aan de tafel van het NZKG, waar de partners een ontwikkelstrategie vaststellen. Het effect van CO2-beperking bij grote industrieën levert 5% reductie op. Het maken van een duidelijk statement rondom het bereiken van een bepaalde doelstelling draagt bij aan de bewustwording van de richting die men in moet gaan en GS ondersteunen dergelijke acties van harte. De provincie is geen bevoegd gezag met uitzondering van milieuhandhaving en heeft geen recht op het afdwingen van informatie over de energierekeningen van bijvoorbeeld Tata Steel. Dit zou aan de Omgevingsdienst zijn wanneer hun taken worden uitgebreid. De provincie vervult een adviserende en informerende bijdrage.
- 775
- 780
- 785 Mevrouw **De Meij** (50plus) meldt dat in de technische antwoorden vermeld staat dat Tata Steel net zoveel CO2-uitstoot als alle huishoudens in de provincie gezamenlijk. Aangezien de provincie de verplichting heeft om een aantal megawatt aan windmolens te realiseren, heeft de provincie toch ook de bevoegdheid om te bepalen wat er op het eigen grondgebied gebeurt.
- 790 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat deze bevoegdheid bij het Rijk ligt en daar is zeker in beeld hoeveel Tata Steel bijdraagt aan de CO2-uitstoot. Hiervoor worden beslist maatregelen opgelegd.
- 795 De heer **De Kam** (CDA) vraagt de gedeputeerde om te rapporteren over de rolverdeling tussen Rijk en provincie bij de update van de routeplanner.
- 800 Gedeputeerde **Van der Hoek** ondersteunt een goede rolverdeling tussen Rijk en provincie, maar de provincie kent verschillende rollen en de inzet daarvan is sterk afhankelijk van de betreffende situatie. In antwoord op ONH meldt de gedeputeerde dat op regionaal niveau een strategie wordt vastgesteld waarbij de provincie ondersteuning biedt bijvoorbeeld via het servicepunt duurzame energie, aangezien alle regionale strategieën moeten leiden tot het formuleren van de nationale strategie.

805 De **voorzitter** concludeert dat partijen het eens zijn over de actualisatie van de routeplanner. Het actualiseren van de staat van de energietransitie vindt plaats via het dashboard.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt de gedeputeerde een voorstel op te stellen met een tijdschema voor de eerstvolgende routeplanner.

810

Gedeputeerde **Van der Hoek** ondersteunt dit verzoek. Hij zegt toe een dashboard voor te leggen dat een simpel maar representatief beeld geeft van de ontwikkelingen en aan te geven wanneer dit wordt gepresenteerd.

815 9.b. Cultuur: Cultuurbrief van de minister van OCW

Mevrouw **Keur** (CDA) heeft verzocht deze cultuurbrief te agenderen en geeft een toelichting op dit verzoek. Er zijn twee centrale vragen te beantwoorden, is men het er met elkaar over eens dat cultuureducatie met het huidige provinciale programma voldoende gerealiseerd wordt en zijn PS bereid om hiervoor extra geld beschikbaar te stellen, hoewel men met een dergelijk besluit over de huidige bestuursperiode heen regeert. Tot 2020 wordt er jaarlijks 200.000 euro beschikbaar gesteld. In het door het Rijk, provincies en gemeenten ondertekende convenant dat geldt tot 2023, heeft men zich gecommitteerd aan het aanbieden van voldoende cultuureducatie met kwaliteit in de gehele provincie. Echter, het programma cultuureducatie met kwaliteit wordt onvoldoende verspreid over de provincie, want een aantal gemeenten neemt niet aan dit programma deel en in gemeenten die wel deelnemen, zijn er scholen die cultuureducatie niet structureel aanbieden, maar meer op ad hoc basis zonder dat hier een visie aan ten grondslag ligt.

830 De heer **Wiesehahn** (VVD) vraagt of de oorzaak van de witte vlekken in de provincie ligt in een gebrekkige vraag of gebrek aan aanbod.

Mevrouw **Keur** (CDA) antwoordt dat beide het geval is. Voorheen zette de provinciale ambtelijke organisatie zich in bij gemeenten voor verspreiding van cultuur en cultuuronderwijs, maar deze contacten met de gemeenten zijn helemaal weggefallen en Plein C kan geen gebruik meer maken van de ambtelijke ondersteuning. Plein C heeft goed in beeld waar de witte vlekken zitten, maar zij moeten nu zelf de gemeenten benaderen terwijl er te weinig mankracht is. Wanneer het aanbod niet voortdurend onder de aandacht wordt gebracht, dan neemt de vraag automatisch af.

840

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) constateert dat de provincie volgens het IPO in haar kerntaken verantwoordelijk is voor onder andere cultuureducatie voor jongeren. 32 van de 48 gemeenten nemen deel, maar niet alle basisscholen in deze gemeenten zijn actief. Hier ligt dus een duidelijke taakstelling. Is de gedeputeerde het ermee eens dat de provincie hier meer inzet op moet plegen en meer middelen moet inzetten om gemeenten die hier niet aan meedoen, alsnog over te halen?

845

Mevrouw **Boelhouwer** (SP) vond het jammer dat vier jaar geleden aan Plein C minder geld beschikbaar is gesteld want daardoor zijn er meer witte vlekken ontstaan. Voorgesteld wordt om meer middelen aan Plein C beschikbaar te stellen zodat zij de gemeenten intensiever over cultuureducatie kunnen benaderen.

850

De heer **Wiesehahn** (VVD) stelt voor om hierover in de toekomst verder met elkaar te spreken aangezien cultuureducatie een van de kerntaken van de provincie is, maar eerst de huidige periode te evalueren op de effectiviteit van de inzet van Plein C. Dan kan in 2019 beoordeeld worden of er meer geld nodig is. De VVD is serieus bereid om mee te denken over het realiseren van cultuureducatie van hoge kwaliteit.

855

Mevrouw **De Meij** (50plus) vraagt welk bedrag het CDA beschikbaar wil stellen.

860

Mevrouw **Keur** (CDA) meldt dat de minister opdracht aan de provincie geeft om geld te reserveren en niet het CDA. Plein C wil eerst onderzoek doen alvorens zij kunnen aangeven hoeveel extra middelen zij nodig hebben.

865 Mevrouw **Doevendans** (PvdA) vraagt of de gedeputeerde al actie heeft ondernomen om de witte vlekken op te heffen.

De heer **Buijtendorp** (D66) sluit zich hierbij aan en verzoekt de gedeputeerde aan te geven wat de juiste oplossing is.

870

Mevrouw **Keur** (CDA) meldt dat het absolute bodembedrag 250.000 euro per jaar is indien men de huidige activiteiten cultuureducatie met kwaliteit wil voortzetten. Eventueel extra geld zou bij de kaderbrief aangevraagd kunnen worden maar wel op basis van een grondig en goed onderbouwd onderzoek en plan van Plein C. De vraag hoe Plein C functioneert ligt nu niet voor. Hoe langer men wacht, hoe moeilijker het wordt om het huidige niveau te handhaven en uit te bouwen.

875

De heer **Gringhuis** (GL) meldt dat het CDA al jarenlang pleit voor extra geld voor cultuureducatie en stelt voor om samen met het CDA te kijken naar de mogelijkheden.

880

Mevrouw **Keur** (CDA) wil graag samen optrekken, vandaar de discussienota.

De heer **Klein** (CU/SGP) ondersteunt het verzoek van het CDA.

885

De heer **Van Liere** (PvdD) is van mening dat de discussienota/oplegnotitie een goede basis vormt voor een initiatiefvoorstel waarmee het draagvlak kan worden getoetst voor een jaarlijkse bijdrage van 250.000 euro en het wegwerken van de witte vlekken. Dit wordt ondersteund door de PvdD.

890

Gedeputeerde **Van der Hoek** constateert dat de minister in één zin in de cultuurbrief een oproep doet aan overheden om hiervoor fondsen beschikbaar te stellen, maar de vraag is op welk moment dat dient te gebeuren. Het bestuurlijke kader dat is afgesproken tot 2023, is vormvrij en de provincie heeft ervoor gekozen om Plein C in te zetten en tot 2020 jaarlijks 250.000 euro beschikbaar te stellen. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten en het Rijk ondersteunt cultuureducatie door voor elke leerling jaarlijks 11 euro in een lumpsum ter beschikking te stellen, maar de scholen bepalen zelf op welke wijze zij cultuureducatie aanbieden. Vanuit de kerntaken gaat de provincie dus niet over dit onderwerp, want de verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten en de scholen en die vullen deze verantwoordelijkheid op eigen wijze in. Zij zijn niet verplicht om gebruik te maken van Plein C. In de contacten van de cultuurambtenaren met gemeenten en scholen wordt gewezen op de mogelijkheid om ondersteuning te betrekken bij Plein C, maar zij zijn hier niet toe verplicht. Voor deze periode tot en met 2020 is er geld beschikbaar, daarom hoeft er geen extra budget beschikbaar gesteld te worden. In de volgende coalitieperiode kunnen andere keuzes gemaakt worden. GS zijn niet van plan om een voorschot te nemen op de begroting en het beleid na 2020. Een evaluatie zou op zijn vroegst in 2019 kunnen plaatsvinden. Daar is nu geen aanleiding voor.

895

900

905

Mevrouw **Keur** (CDA) constateert dat ook het kabinet kiest voor cultuureducatie. Het kabinet roept andere overheden op om flink in cultuur te investeren. Zij citeert een aantal teksten uit de brief. Zij stelt voor om te zijner tijd opnieuw een discussie te voeren over de kerntaken van de provincie, zeker over dit onderwerp, want in vergelijking met andere provincies interpreteert Noord-Holland de kerntaken erg strikt.

910

Mevrouw **De Meij** (50plus) vraagt of het CDA bereid is om ook over andere kerntaken de discussie opnieuw te voeren.

915

Mevrouw **Keur** (CDA) neemt kennis van deze opmerking. Voor 11 euro per leerling per jaar kunnen niet veel activiteiten aangeboden worden, terwijl het programma cultuureducatie met kwaliteit deskundigheid bevordert en een visie beoogt te ontwikkelen, evenals vakintegratie te stimuleren, waardoor cultuur in het onderwijs geborgd wordt en het onafhankelijk wordt van individuele docenten die dit toevallig leuk vinden. Het CDA vindt een evaluatie in 2019 erg laat gezien het feit dat er tot en met 2020 geld beschikbaar wordt gesteld aan Plein C. Zij stelt voor de evaluatie naar voren te halen en op basis daarvan te besluiten over het vervolg.

920

De heer **Wieseahn** (VVD) vraagt of de gedeputeerde bereid is om voor de verkiezingen een onderzoek te doen om een duidelijk beeld te kunnen schetsen van de inzet en uitvoering door Plein C zodat er door de nieuwe coalitie duidelijke keuzes gemaakt kunnen worden.

925

930 Gedeputeerde **Van der Hoek** constateert dat het CDA teksten uit de brief citeert die over cultuur in het algemeen gaan en niet specifiek over cultuureducatie. Het is niet zinvol om eerder te evalueren dan in 2019, dus in het lopende jaar, omdat er tot en met 2020 gelden beschikbaar worden gesteld. Pas in 2021 moet besloten worden over het vervolg.

935 10. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

940 11. B-agenda Economie

11.a. Discussienota van GroenLinks, SP en 50PLUS inzake provinciale bemoeienis met het behoud van zorgboerderij De Boterbloem in Amsterdam

945 Mevrouw **Pels** (GL) meldt namens de indieners van de nota GL, SP en 50plus dat de Boterbloem een biologisch akkerbouwbedrijf is dat een zorgfunctie aanbiedt voor Amsterdam en omgeving. Het bestaan van de Boterbloem wordt nu bedreigd door het SADC dat het voornemen heeft om op deze locatie een industrieterrein te ontwikkelen. De aandeelhouders van SADC zijn de provincie, Amsterdam, Haarlemmermeer en Schiphol met elk een belang van 25%. Zij hoort graag van de andere partijen hun mening of hier een rol ligt voor GS om het
950 initiatief van Amsterdam voor het opstellen van eindbeeldvarianten waarin de Boterbloem is opgenomen, te ondersteunen.

Mevrouw **Boelhouwer** (SP) stelt voor aan de gedeputeerde voor de
955 aandeelhoudersvergadering van SADC op of rond 20 april a.s. mee te geven dat de boerderij gehandhaafd moet blijven, mede omdat het cultureel erfgoed betreft.

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) constateert dat sinds 2008 sprake is van een
960 bruikleenovereenkomst die formeel juridisch afloopt in 2017. De rechter heeft al besloten dat ontruiming mogelijk is, maar GS zijn bereid het initiatief van Amsterdam te ondersteunen om te trachten deze ontruiming te voorkomen en een andere oplossing te vinden. Deze inzet wordt van harte ondersteund.

965 De heer **De Groot** (D66) is blij met de handreiking van GS, maar het zal niet eenvoudig zijn om een nieuwe locatie te vinden.

De heer **Wieseahn** (VVD) constateert dat de eigenaar sinds 2008 gratis gebruik heeft mogen maken van de gronden. De betrokken overheden hebben de afgelopen jaren intensief getracht om een oplossing te vinden maar daar was de eigenaar nooit in geïnteresseerd. Daar komt
970 echter een keer een einde aan want op deze locatie kan nu een bedrijventerrein gerealiseerd worden die bijdraagt aan de kansen van de BV Nederland. Voorgesteld is om 10% van de inkomsten van het bedrijventerrein te besteden aan het handhaven van de zorgfunctie maar zelfs dat werd als onvoldoende beoordeeld. Nu is het tijd dat het individuele belang wijkt voor het algemene belang.

975 Mevrouw **Pels** (GL) constateert dat deze boerderij zijn waarde heeft bewezen door jarenlang een specifieke doelgroep te bedienen.

980 De heer **Wieseahn** (VVD) meldt dat er een andere locatie is aangeboden maar die wordt niet geaccepteerd. Deze situatie kan niet gefaciliteerd blijven worden.

Mevrouw **Keur** (CDA) sluit zich aan bij de PvdA. De provincie heeft de wil om tot een oplossing te komen en meer kan er niet gedaan worden.

985 Gedeputeerde **Bond** constateert dat de waarheid vaak in het midden ligt en dat is ook hier het geval. Sinds 2008 weet de exploitant waar hij aan toe is en hij heeft tien jaar kunnen profiteren van deze situatie. De functie van de Boterbloem wordt hoog geacht maar de exploitant heeft nooit alternatieve locaties geaccepteerd. Nu is er interesse om het gebied als industrieterrein te ontwikkelen en daarvoor moet de gedeputeerde zich inzetten omdat hij
990 tevens verantwoordelijk is voor de rentabiliteit van SADC. Mocht Amsterdam in de aankomende aandeelhoudersvergadering de intentie uitspreken om de motie uit te voeren,

dan zal de gedeputeerde de stad daarin ondersteunen op voorwaarde dat de kosten door Amsterdam worden betaald, dus de financieel-juridische consequenties komen ten laste van Amsterdam.

- 995 Mevrouw **Pels** (GL) concludeert dat de gedeputeerde PS uitnodigt om een Motie Vreemd in te dienen om af te dwingen dat de provincie wel gaat bijdragen als aandeelhouder.
- Gedeputeerde **Bond** ontraadt ten eerste een motie Vreemd, want de provincie heeft alles geprobeerd en allerlei mogelijkheden aangeboden om de functie te behouden maar daar heeft de exploitant geen gebruik van gemaakt. Daar hoeft de overheid niet voor op te draaien.
- 1000 11.b. Rondvraag portefeuille dhr. Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 1005 Er zijn geen vragen.
12. Sluiting
- De voorzitter sluit de vergadering om 21.36 uur.
- 1010 13. C-agenda Algemeen
- 13.a Heel PS: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden bericht - editie 11 (c-agenda NLWM/R&W 12-3-2018 en M&F en EEB 9 april 2018).
- 13.b Heel PS: brief GS aan PS inz. Interbestuurlijk programma Rijk, IPO, VNG en Unie van Waterschappen (C-agenda NLWM en R&W 12 maart 2018 en M&F en EEB 9 april 2018).
- 1015 13.c (heel PS) Maandelijks MRA Raads en Statenleden bericht - editie 13 (c-agenda M&F en EEB 9-4-2018 en NLWM en R&W 16-4-2018)
- 13.d (heel PS): Maandelijks MRA Raads en Statenleden bericht - editie 12 (c-agenda M&F en EEB 9-4-2018 en NLWM en R&W 16-4-2018)
- 1020 14. C-agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen (Bond)
- 14.a Economie: brief van GS aan PS inz. onderzoek Airbnb Noord-Holland (c- agenda EEB 09-04-2018).
- 1025 14.b Economie: Brief GS aan PS inz. vaststelling uitvoeringsregeling MKB innovatie stimulering topsectoren (MIT) 2018 (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 14.c Economie: brief GS aan PS inz. Monitors Werklocaties 2017 en Plabeka 2016- 2017 (C-agenda EEB 9 april 2018).
- 1030 14.d Div. onderwerpen: Brief GS aan PS inz. Verhoging subsidieplafonds LEADER en instellingsbesluit advies EIP POP3 (c-agenda NLWM 16-4-2018 en EEB 9-4- 2018).
- 14.e Economie: brief GS aan PS inz. Wob verzoek Pallas (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 14.f Economie: brief GS aan PS inz. regionaal economische samenwerking NHN (c-agenda EEB 9-4-2018)
- 1035 15 C-agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Van der Hoek)
- 15.a Erfgoed: brief GS aan PS inz. Uitschrijving uit het provinciaal erfgoedregister van het object gelegen aan de Kanaalweg 16 te Assendelft gemeente Zaanstad (C-agenda EEB 9-4-2018).
- 1040 15.b Duurzame energie: brief GS aan PS inz. Uitvoeringsparagraaf Energietransitie 2018 (c-agenda EEB 9 april 2018).
- 15.c Bestuur: Brief GS aan PS inz. beantwoording brief van B&W van Laren inz. arhi-procedure Gooi en Vecht (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 1045 15.d Erfgoed: Brief GS aan PS inz. voornemen tot herijking provinciaal erfgoedregister in de gemeente Hollands Kroon (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 15.e (heel ps): Advies Raad voor het Openbaar Bestuur inz. Voor de publieke zaak. Over een aantrekkelijk perspectief voor de decentrale volksvertegenwoordigers (c-agenda EEB 9-4-2018).
- 1050 15.f Energie: Brief Randstedelijke Rekenkamer inz. Onderzoeksopzet Energietransitie (c-agenda EEB 9-4-2018).

Pagina 19

- 15.g Bestuur: brief van GS aan PS inz. Uitvoeringsplan interbestuurlijk toezicht 2018 (c-agenda EEB 9-4-2018)
- 1055 16 C-agenda Recreatieschappen en Onderwijs en Arbeidsmarkt (Tekin)
- 16.a Recreatieschappen: agenda extra vergadering AB Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer op 14 maart 2018 (C-agenda EEB 9-4-2018; de openbare stukken die bij deze vergadering horen kunt u downloaden op de site van het recreatieschap).
- 1060 16.b Recreatieschappen: brief van GS aan PS inz. vaststellingsovereenkomst afkoopsom recreatieschap Geestmerambacht (c-agenda EEB 09-04-2018 en c- agenda NLWM 12-03-2018/commissie EEB leidend).
- 16.c Milieu / Recreatie: Ingekomen open brief: Verdiende Velsen 10 jaar lang geld aan Schap? (C-agenda NLWM 12-03-2018 (leidend) en C-agenda EEB 09-04- 2018)
- 1065 16.d Arbeidsmarkt: Brief GS aan PS inz. vervolg nieuw west airport express werk en de luchthaven (C-agenda EEB 9-4-2018).
- 1070